

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת שמות תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 413

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

עשר דקות שעושות את ההבדל

הקמטו! לדברים שנתכתבו בבמה זו על ענין ההקדמה לשחרית, בראוני להוסיף ולחדד ענין חשוב. אף שדברי חכמים (ברכות ל ב) על 'חסידים הראשונים' שהיו 'שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיכוננו לבם לאביהם שבשמים' נוגעים לכל שלוש תפלות היום, בתפלת שחרית ההקדמה אינה רק הדור ותוספת, אלא היא חובה גמורה!

כאשר אדם מגיע לתפלת שחרית 'בדיוק בזמן' הוא מפסיד בכך עולם ומלואו, פשוטו כמשמעו! פעמים ושלוש ברכות נאמרות לפני תפלת שחרית, וכאשר אדם מגיע 'בדיוק בזמן' לתפלה, באיזה אופן הן נאמרות, אם בכלל?!

לו רק נתמקד בתפלת 'אדון עולם'; תלמיד המהרש"ל כותב ב'מטה משה' (ח"א סי' לא): "מי שמכונן בעת התחלת 'אדון עולם', כתב רבי יודא החסיד רב האי גאון ורב שרירא גאון - ערב אני בדבר שתפלתו נשמעת, ואין שטן מקטרג על תפלתו" - חשב, כמה פעמים יכול אדם להפסיד תפלה זו עקב אחר או הנעה 'ברגע האחרון'!?

בזמן המצמצם שלפניו הוא צריך להספיק להתעשר בטלית ולברך כדבעי, להניח תפלין ולברך כדבעי וגנוסף גם לומר את ה'קרבנות'... אם נסתפק בזמן המקדש כיום בבתי הכנסת לפני התחלת התפלה, כמעט בלתי אפשרי לקיים ולומר את כל הנדרש.

נחמץ הלב לראות אנשים יראי שמים ש'דוחקים' לתוך דקות בודדות את כל הנ"ל.

הדברים אמורים בפרט על מנהגי ישראל הקדמון לומר את ברכות השחר בצותא, כשהאחד מברך ורעהו עונה אחריו אמן. נדמה שכביכול אנו מפסידים זמן מכל התוספות הללו, אך אולי אפשר להמליץ על כך את מאמר חכמים (ברכות מז א): "כל המאריך באמן מאריך לו ימיו ושנותיו" - כל יחשב האדם שהוא מפסיד זמן בשל קיום מצוה זו, שכן מבטח לו שיזימו יתארו.

שבת שלום ומברך,

ע'ר צ'ר ז'ר מכ'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'r

להפנס עם משה לבית הכנסת

"ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" (ג ה) במשנה (ברכות נד א) נאמר כי אסור לאדם להפנס להר הבית "במקלו ובמנעלו". לפי משנה זאת יש להבין מפני מה לא נצטוו משה להשליך אף את המטה שאחזו בידו במראה הסנה (כנאמר להלן ד א)?

ה'שבות יעקב' (ח"ג סי' א) הוכיח מכה שאכן, חכמים לא אסרו להפנס להר הבית אלא במטה המסייע לעוברי דרכים בהליכתם, שכיון שדרכו להיות מלכלך ומאבק, דינו כמנעל. אך מטה שנועד לשם גדלה וכבוד, כמטהו של משה, מתר להפנס עמו להר הבית. מתוך כך אף פסק ה'שבות יעקב' שבזמננו אין מקום להחמיר שלא להפנס עם מטה שפזה לבית הכנסת (ראה שו"ע או"ח קנא ו; 'עולת תמיד' שם ח).

אולם החיד"א (שו"ת 'יוסף אמיץ' סי' טז אות א) חולק וסובר כי אין להפנס להר הבית עם כל מקל שהוא, שאלו היה מתר להפנס במקל של כבוד, לא היתה המשנה סותרת וכותבת שאין להפנס במקל כלל. לפיכך כתב החיד"א שיש מקום להחמיר שלא להפנס לבית הכנסת אף עם מקל שנועד לגדלה וכבוד, "והעושה כן לכבוד ה', לכבוד מקדש מעט, הנה שכרו אתו".

את הסבה שלמרות האמור לא הצטוו משה להשליך את מטהו במראה הסנה באר החיד"א שגאו לפי שהיתה במטה זה קדושה מיוחדת, שהיה אחד מעשרת הדברים שנבראו בסיום מלאכת בריאת העולם - "בערב שבת בין השמשות" (אבות הו).

הסרת מנעולי ההרגל

"של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" (ג ה)

בבוא האדם לברך מאה ברכות, דבר יום ביומו, כל יתן לכת ההרגל להקשות את רגשות הקדש שמוחבתו לחוש באמירת כל ברכה. אלא עליו לקיים את הצווי: "של נעליך מעל רגליך" - להסיר מעליו את מנעולי ההרגל, ולחוש "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא", כפי שכתב הש"ל הקדוש (מסכת תמיד פרק גר מצוה אות קד): "ויסוד מאה ברכות גדול ועצום..."

ספר מאה ברכות' בראש הספר

מבכיו של אדם נפר שיהודי הוא

"ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה" (ב ו)

פיצד יכלה בת פרעה לקבוע על פי בכיו של הילד כי "מילדי העברים זה"?

באר הרמ"ח מסלונים:

הבדל משמעותי יש בין בכיו של יהודי לבכיו של גוי; בכיו של הגוי מבטא יאוש וחדלון, ואלו בכיו של יהודי - פלו אומר תקנה.

המחשה לכך ניתן הרמ"ח בעצמו באחת הפעמים שהתארגנו הערבים לפרע ביהודים יושבי הארץ. פחד רב שרר אז מבית ומחוץ, ומקרב הרמ"ח נאספו בביתו שבטבריה לקריאת מגלת איכה ואמירת הקינות. הרמ"ח קרא את הפסוקים הקשים בזה אחר זה כשהוא שומר על אפוקי. רק בפרק השלישי, כשהגיע לפסוקי התקנה הפותחים בפסוק (איכה ג כב): "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמי" פרץ לפתע בבכי מר - בכי שכלו תקנה (מרבצי תורה מעולם החסידות ח"ז עמ' רד).

במות מלך מצרים התקבלה תפלת ישראל

"ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה" (ב כג)

מפני מה זעקו בני ישראל דוקא לאחר מיתת פרעה?

ה'צדור המר' פרש שאכן, זעקת בני ישראל היתה קדם מיתת פרעה, וזו פונת הכתוב: "וימת מלך מצרים" - הסבה שמלך מצרים נענש ומת היא מחמת ש: "ויאנחו בני ישראל... ותעל שועתם..."

ה'עקדת יצחק' (שער לד) באר: במות פרעה, התקבצו כל המצרים להספידו כנהוג ואף בני ישראל חיבו להספידו ולבכותו כפי שראוי לעבדים לנהג במות אדונם. בשעה זו נצלו בני ישראל את ההזדמנות כדי להתאסף יחד עם נשיהם וטפם ולכונן זעקתם כתפלה למלך מלכי המלכים. מתוך כך נפתחו שערי שמים והתקבלה תפלתם.

על פי זה באר האמרי שמאי את הנאמר בתפלת 'אנא בכה': "שועתנו קבל ושמע צעקתנו וידע תעלומות"; כלפי חוץ נראה היה שבני ישראל משתתפים עם המצרים בבכיתם, אולם ידע תעלומות הבחין בסבה האמתית לצעקתם וקבל את תפלתם.

המעטפה שונמרה לשומרי אמונים

מדבורים למעשה - מאותו הרגע ואילך החלו ה'אמונים' להשמע בביתנו ברמה, תוך שהן ממלאות את חלל ביתנו בעוד ועוד מלאכי זכיות זכים וטהורים.

לאחר שחלפו כמה וכמה שעות מבלי שהיתה התפתחות משמעותית, כבר השלמנו בלבנו כי ככל הנראה המעטפה לא תמצא לעולם. המעטפה היתה ללא כל סימני זהוי, ומשום כך לא היו סכויים רבים למוצאה. התנחמנו בעבדה שלכל הפחות כבר יצא מכף דבר טוב, ובזכות האבדה הצטרף גם ביתנו לרבות בתי ישראל המתחזקים כל העת בעגית אמן.

בפעל, ה'אמן' לא אכזבה גם הפעם...

היה זה ביום חמשי יומים לאחר מכן. השעה היתה חמש וחצי אחר הצהריים. השעה הקבועה שמוישי רגיל ללמד עם האברך בחברותא. מוישי לא היה מוכן ללכת, דמעות זלגו מעיניו.

"מוישי יקירי", הרגעתי אותו, "סע לשלום, הפסך ילך לכפרות' וה' ידאג לנו הלאה, אתה תלמד תורה, וה' יעזר..."

במחשבה שניה הוספתי והמלצתי למוישי לשאל את נהג האוטובוס האם הוא ראה את המעטפה. מוישי היה יוצא מדי יום בשעה קבועה, כך שהסתבר שגם ביום זה סע באוטובוס שנסע בו לפני יומים.

'מי יודע', קזיתי, 'אולי הנהג מצא את המעטפה, והוא מחפש את בעליה'.

מוישי יצא מהבית ברגלים כושלות אולם בלב מעודד, הישר אל תחנת האוטובוס שבו הוא רגיל לנסע שלוש פעמים בשבוע ללמד עם החברותא. האוטובוס הגיע. מוישי אזר אקץ ושאל את הנהג: "אולי ראית כאן במקרה מעטפה, בשעה הזאת, ביום שלישי?"

"כן!", השיב הנהג למוישי המפתע, "ראיתי כאן בסיום הקו מעטפה, אולי של חתנה...!? שמתי אותה בפח הסמוך". הנהג המשיך לנסע, ומוישי נגש לפח.

לא יאמן! המעטפה שכנה שם, שלמה ונקיה, ללא לכלוך ואפילו ללא ריח. ארבעים ושמונה שעות היתה המעטפה מנחת בפח האשפה, ודבר לא ארע לה. היא נותרה שלמה וסגורה על כל תכולתה - פרוטה לא חסרה.

המעטפה העברה מיד לאברך המסור, ומוישי חזר בערב שמח ומאשר ועיניו מאירות. ברוח ה' האבדה נמצאה, וה'אמן' הקדושה ממשיכה להשמע בביתנו פעמים רבות בכל יום עד עצם היום הזה.

הניח את המעטפה על המושב הסמוך לו, ופתאום הבחין בחברו היושב שני ספסלים מאחוריו. ברגע של פאזר דעת הוא החליט ללכת לשבת ליד החבר, וכשהאוטובוס עצר בתחנה, הוא ירד. מותר מאחוריו את המעטפה המיתמת.

אלף שקלים הם סכום בלתי מבטל בעבור משפחת אברכים כמונו. חסכנו אותו כמעט מפינו מתוך ידיעה שאנו עושים את הדבר הטוב ביותר עבור בננו שצוק מיד לקדום בלמודיו. האברך החברותא צפה בכליון עינים לתשלום החדשי. כעת המעטפה אבדה, ואנה אני באה.

לבי נחמץ בקרבי. כמה חששתי שזה יקרה. כמה הזהרתי את מוישי שישמור על המעטפה מכל משמר, והנה, אשר יגרתיו בא לי. הפסך נעלם.

זמן רב למחשבות לא היה לי, התחלתי אפוא לעשות מעשה. התקשרתי מיד לחברת דן, ולאחר שהמתנתי דקות ארוכות על הקו, הפניתי למחלקת האבדות. גם אז המתנתי עוד כמה דקות למענה. וכשענו לי לבסוף, אמרו לי שאינם יודעים דבר על המעטפה האבודה.

בלית ברירה התקשר בעלי לחברותא של בני, התנצל עמקות על כך שנאלץ הפעם לאחר במעט את התשלום והסביר כי המעטפה אבדה בדרך אלו. באצילות נפש אפניתי הסכים האברך מיד לדחות את התשלום ואף אחל לנו מעמק לבו כי נמצא את האבדה בקרוב.

"פסך שיוצא מלומד תורה ומגיע ללומד תורה לצרף למוד תורה, בודאי ימצא וישוב אליכם בקרוב", אמר לו האברך בבטחון. אותו המשפט הזה דוקא חיב יותר...

לכל ארץ השיחה עמד מוישי מהצד, הרגיש אי נעימות עם מה שקרה והבין שעליו לעשות מעשה. הוא כנס מיד את אחיו ואחיותיו לאספת חזק' בועיר אנפין והתניע עמם במה כדאי להתחזק כדי שהאבדה היקרה תמצא.

היה זה באותה התקופה שבה נערך החזק הגדול של 'בני אמונים' בתלמודי התורה ובבתי הספר, כך שלא היה זה פלא כאשר כל הילדים בחרו פה אחד ב'אמן' כמצוה שזכיותיה העצומות בודאי תסייענה למציאת האבדה.

הספור שלפנינו נשלח אלינו מידי בעלת המעשה, אם בישראל, שזכתה לראות נכונה בהשגחה פרטית ונפלאה ומיחדת בזכות התחזקותם של בני ביתה בעגית אמן.

היה זה ביום שלישי, באחד מימי חדש אלול. כהרגלו מדי ראשון, שלישי וחמשי חזר הביתה מוישי, בננו היקר בן השתיים עשרה, לאחר למוד מתק ומחיה של הגמרא הקדושה עם החברותא, אברך תלמיד חכם שלומד אתו יחד.

בכל פעם שב מוישי מהלמוד הקבוע כשחיוף מרצה ומלא ספוק על פניו, אולם

המעטפה שכנה שם, שלמה ונקיה, ללא לכלוך ואפילו ללא ריח. ארבעים ושמונה שעות היתה המעטפה מנחת בפח האשפה, ודבר לא ארע לה. היא נותרה שלמה וסגורה על כל תכולתה - פרוטה לא חסרה.

הפעם היו פניו נפולות ועיניו כבויחות. נסיתי להתענין מפיו לפשר מצב רוחו הירוד, אולם הוא חמק ממני לחדרו וסגר את הדלת אחרי. הבנתי מיד שמשוהו התרחש, חברתי את הפרטים שעלו בראשי, ונראה היה לי שהבנתי את שקרה...

נגשתי במהירות אל חדרו ושאלתי בעדינות, תוך שאני מנסה להסתיר את חרדתי: "מוישי חמוד, האם מסרת את המעטפה לחברותא?"

במקום תשובה החל מוישי לבכות.

חששותי התאמתו. המעטפה, שבה כאלף שקלים שיעדו לתשלום לחברותא, אבדה. בקשי הצלחתי לשמע את הסברו המפרט כיצד ארע הדבר; בעודו יושב באוטובוס בדרכו אל החברותא, הוא

ברכת אמת ואמונה

מהות הברכה

ידועים הם דברי המשנה (שם יב ב) הנאמרת מדי שנה בסדר הגדה של פסח: "מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. עד שדרשה בן זומא, שנאמר (דברים טז ג): 'למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך', 'ימי חייך' - הימים, 'כל ימי חייך' - הלילות". כלומר, המלים 'כל ימי' נדרשות במשמעות של כל שעות היממה לרבות הלילה (שנות אליהו ברכות א ה).

נחלקו הראשונים בבאר הוראתה של משנה זו: לדעת רש"י (שם ד"ה מזכירין), הוראת המשנה "מזכירין יציאת מצרים בלילות", מתייחסת לחובת אמירת פרישת 'ויאמר' גם בלילה, אף על פי שהיא עוסקת בעקר במצות ציצית שאינה נוהגת בלילה. זאת לפי שמזכרת בה יציאת מצרים. אולם הר"ד (פסקי הרי"ה שם) חולק על רש"י וסובר שהוראת המשנה אינה מתייחסת לפרישת 'ויאמר', כי אם לברכת אמת ואמונה שבה מזכרת יציאת מצרים. וחכמים תקנו לאומרה בערב מחמת החובה להזכיר את יציאת מצרים גם בלילות.

מקור הברכה

תקנו חכמים שהקורא קריאת שמע של ערבית צריך לברך שתי ברכות לאחריה (ברכות יא א). הברכה הראשונה שלאחר קריאת שמע של ערבית היא ברכת 'אמת ואמונה'.

חכמים הסמיכו את יסודה של ברכה זו ושל ברכת 'אמת ויציב', הנאמרת לאחר קריאת שמע של שחרית, על פי הפסוק (תהלים צב ג): "להגיד בבקר חסדך ואמור נתך בלילות". משום כך בברכת 'אמת ויציב' הנאמרת בבקר אנו מזכירים רק את חסדי הבורא עם אבותינו בעת יציאת מצרים, ואלו בברכת 'אמת ואמונה' הנאמרת בלילה, אנו מוסיפים ומזכירים את אמונתנו שישמרים הקדוש ברוך הוא את הבטחתו ויצילנו מאותם העומדים עלינו בכל דור ודור (ברכות יב א; רש"י שם ד"ה שנאמר).

אמירת הפסוקים בקול

נהגו בני אשכנז להפסיק בברכה זו לפני אמירת הפסוקים 'מי כמוך' ו'ה' ימלך לעולם ועד' ולאומרים יחד עם החזן. טעם הדבר הוא לפי שנהגו בימי קדם ששליח הצבור היה מתפלל בעל פה ומוציא את כל הצבור ידי חובה. וכיון שההלכה האומרת כי "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה" (גיטין ס ב), מתייחסת למי שבא להוציא את הצבור ידי חובתם, היו הצבור אומרים פסוקים אלו יחד עם שליח הצבור. ואף שכיום אין הש"ץ מוציא את הצבור, נותרה התקנה במקומה (טור או"ח מט בשם הרא"ש; מגן אברהם שם א).

אולם הגר"א פרש שהצבור אומר פסוקים אלו יחד עם החזן, משום שפסוקים אלו הם פסוקי גאולה, כפי שנוהגים במגילת אסתר, שאת פסוקי הגאולה אומר כל הצבור יחד (הגהות הגר"א או"ח תרצ"ז).

מבנה הברכה

ברכת 'אמת ואמונה' אינה פותחת ב'ברוך' לפי שהיא סמוכה לברכות קריאת שמע, ואין קריאת שמע נחשבת כהפסק ביניהן (טור או"ח רלו).

ברכה זו מכנה 'ברכה ארכה', לפי שאמרו בירושלמי (ברכות א ו) שצריך להאריך בה בהזכרת פרטים רבים: יציאת מצרים, מפת בכורות, קריעת ים סוף ומלכות ה' (רש"י ויאירי שם; ראה משנה ברוך'ה סו ג).

בהמשך הברכה אנו אומרים: "משה ובני ישראל ענו שירה בשמחה רבה, ואמרו כלם (שמות טו יא): 'מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא'..."

מדוע מזכירים אנו דוקא פסוק זה מכלל פסוקי שירת הים? בסדור 'צלותא דאברהם' מפרט: בעוד שלגבי כל פסוקי השירה אמרו חכמים (סוטה כז ב) שרק משה רבנו אמרם, וישראל ענו אחריו רק מקצת מן השירה, פסוק זה יוצא דפן בכך שאמרו אותו משה וישראל יחד, ולפיכך רק לגביו נתן לומר "ואמרו כלם".

ביגת אמן

אמת שיש לשבח את הקדוש ברוך הוא על שגאלנו ממצרים, הכה את בכוריהם וקרע לנו את הים.

אחת שאלתי

שאלה בהלכות ברכות ואמן

הן ברכת 'אמת ואמונה' והן ברכת 'אמת ויציב' מסתיימות בפסוק שהוא מעין החתימה, ואולם כל אחת מהן מסתיימת בפסוק שונה; ברכת 'אמת ויציב' מסתיימת בפסוק (ישעיה מז ד): "גאלנו ה' צב-אבות שמו קדוש ישראל", ואלו ברכת 'אמת ואמונה' מסתיימת בפסוק (ירמיה לא י): "כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו", מדוע?

השאלה והתשובה מעלון פרישת ויגש:

השאלה: היכן מצינו אזכור לברכת 'מעריב ערבים' בספר תהלים?

התשובה: את הפסוק (תהלים סה ט): "מוציא בקר וערב תרנין", פרש רש"י (שם): יציאת החמה והלבנה מדי יום, מרנינה את לב הבריות וגורמת להם להודות ולהלל באמירת ברכת 'יוצר המאורות' בבקר, וברכת 'מעריב ערבים' בערב.

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו

תשובות נתן לשלח לפקס
שמוספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

בין הפותרים נכונה
יגדל ש"ס' עז והדר
מתמידים. ההגדרה
תתקיים מדי שבוע ביום
חמשי שלאחר הופעת
העלון. התשובה ושם
הזוכה יפרסמו א"ה
בעלון פרישת וארא.

הזוכה בהגרלה שהתקיימה בין שולחי התשובות לשאלה
שהופיעה בעלון פרישת ויגש הוא: הבה"ח בנימין ויס מאשדוד

מאוצרות אמונים

אוצרות על שֵׁכר עֲנִית אֲמֹן

אריכות ימים בטובה

בגמרא (ברכות מז א) מבאר שחיי האדם תלויים בעניית אמן כהלכה, הן לטוב והן למוטב חלילה, שכתב אמרו: "העונה אמן יתומה [מבלי לדעת מהי הברכה] - יהיו בניו יתומים, חטופה [שלא בנקודה המדויקת] - יתחטפו ימיו, קטופה [שמבליע אחת מאותיותיה] - יתקטפו ימיו". ולעמת זאת למקפיד על עניית אמן פדת וכהלכה הבטיחו שיאריז ימים בטובה - "וכל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו". ובירושלים (ברכות ח ח) הוסיפו: "מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה".

משמעות 'המאריך באמן' הינו שעונה אמן במתינות כראוי, כשעור אמירת התבות 'א-ל מלך נאמן' (ראה תוספות שבת קיט א ד"ה א"ר), ובלבד שלא יענה אמן ארפה מדי באפן המקלמל את הגיטה כראוי ('אור זרוע' הל' סעדה קצג; תוספות ברכות שם ד"ה כל).

בעלי התוספות הביאו סמך לכך שהמאריך באמן - מאריך ימים מן הכתוב (בראשית כד א): "ואכרהם זמן באימים". "זמן באימים" סופי תבות 'אמן' (תוספות השלם' שם).

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',

בראשית דברי אפתח בתודה על העלון הנפלא והמשקע המלא בתוכן איכותי ומנסח להפליא, לרבות מראהו החיצוני המשובב את העין ומושך את הלב. ומעל כל זאת, לבי מלא בברכות והודאות לבורא העולם על עצם הפעילות הנפלאה שחזקה אותי ועוד רבים אחרים בענייני תפלה ועניית אמן, כפי שאציין להלן:

אני אברך המתגורר בעיר בני ברק. בחסדי ה' זכיתי לחתן כמה מילדי. שדוכו של אחד מילדי התעכב ללא סבה הנראית לעין, וכבר הגענו למצב שהתעכב גם הבן הבא אחריו. חפשי אחר זכות שתעורר רחמי שמים. התייעצתי עם ידיד תלמיד חכם, ובעקבות מאמר נפלא שהופיע בעלונכם על חשיבות ההקדמה לתפלה החלטתי להתחזק בענין זה. ידיתי אמר לי שאם אפעל שיהודים יקדימו את תפלתם, מדה כנגד מדה יקדימו משמים את מועד שדוכם של ילדי בשעה טובה ומצלחת.

בבית הפנסת שאני מתפלל נהוג היה שעד 'שתפוח' מתפלל כל אחד לעצמו, ושליח הצבור נגיש רק החל מ'שתפוח'. מוכן שיהודים יראים ושלמים מגיעים מקדם לאמירת ברכות השחר וקרבות בנחת, בכונה וגם בחברותא. למרות זאת, אני חייב לציין בכאב גדול שהמציאות שבה הש"ץ נגיש רק מ'שתפוח' יצרה אצל חלק מהצבור מצב של רפיון בענין ההגעה לתפלה באמן. משום שכתב מצטייר כביכול רק מ'שתפוח' מתחיל חלק הארי של התפלה.

בעקבות קבלתי פעלתי לשנוי הענין, וחפץ ה' בידי הצליח. החזן נגיש לפני העמוד בכל בקור כבר לברכות השחר, ובלוח זמני התפלות נוספה שורה: זמן אמירת ברכות השחר: 6:50.

ברוך ה', תוף שבועות ספורים ארסתי את ילדי. שדוף שכבר עלה שנתים קדם ונדחה, שב ועלה והפעם גם נסגר - "כי בא מועד". לא זו אף זו אלא שבאותו שבוע בארץ פלא, אף הבן הבא אחריו השתדף עם בת גילו, בשעה טובה ומצלחת.

י.ז.כ. - בני ברק.

נתן לשילח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

בעל ה'סמיכת חכמים' כ"ד בטבת תע"ט

ציון רבי נפתלי כ"ד בעל ה'סמיכת חכמים'

רבי נפתלי כ"ץ נולד בשנת ה"א ת"כ בעיר אוסטרצה שבאוקראינה לאביו רבי יצחק הכהן.

הוא כהן קרב בערים אוסטרצה ופוזן, ובשנת תס"ד עבר לכהן כאב"ד בעיר פרוקפורט דמיין שבגרמניה. לצד גדלותו בתורת הנגלה, היה רבנו גדול מאד בתורת הנסתר ובחכמת הקבלה. הוא חבר ספרים רבים, ביניהם: 'ברפת ה', 'סמיכת חכמים' ו'קדשה וברכה'.

בשנת ה"א תע"ח לאחר חג השבועות החליט רבנו לעלות לארץ ישראל ולהתישב בעיר צפת, שבה התקבל לכהן פאר כינשיא ארץ ישראל. במהלך דרכו עבר בעיר קושטא [איסטנבול] שבה חלה את חליו האחרון ובה נטמן.

בענותנותו הרבה צוה רבנו בצואתו לחקק על מצבתו את הנסח הבא: פה נטמן הרב מוהר"ר נפתלי הכהן בן הרב הגדול המפילג בדורו מוהר"ר יצחק הכהן, משלשלת היחוס כמה גאוני ארץ ראשי משפחתו מכל הצדדין, ויחוס הכהנה עד אהרן הכהן לא-ל עליון.

גדול במעלה ויותר בשוכר

אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". לכאורה די היה שיאמרו "גדול העונה אמן מן המברך", ומדוע הוסיפו "יותר"? אלא ששני דברים בקשו חכמים ללמדנו במאמר זה: א. "גדול העונה אמן" - דרגתו של העונה אמן היא גדולה וגבוהה משל המברך. ב. "יותר מן המברך" - אף שכרו של העונה גדול יותר משכר המברך (קדשה וברכה' שם).

מעלת העונה אמן

"כל המקפיד על עניית אמן נקרא קדוש" (צואת רבנו נפתלי כ"ץ' אות כא).

מאה ברכות בשבת

בספרו 'בית רחל' מובא זמר שחבר רבנו לסעדת שחרית של שבת, ובו הוא מביא את החובה להקפיד לברך מאה ברכות אף בשבת:

"מאה ברכות חייב להשלים במגדים ופרות, ישראל מה שואל מעמך? מאה לקרות!"

יהודי יקר! חברך עומד לברך? הזדרז לענות אמן אחר ברכתו. זריזים מקדימים למצוות...